№ 69. Poniedziałek 24. Marca 1862. Rok wydania 52.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 cent. Z pocztą: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

# GAZETA LWOWSKA.

Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.



## Monarchya Austryacka.

### Rzecz urzędowa.

C. k. komisya krajowa do spraw osobowych mieszanych urzędów powiatowych mianowała praktykanta konceptowego przy namiestnictwie *Albina Stroynowskiego* aktuaryuszem powiatowym w charakterze prowizorycznym.

Lwów, 15. marca 1862.

*(Ofiary na dotkniętych powodzią.)*

W powiecie trembowelskim złożyli na dotkniętych powodzią mieszkańców Powiśla: Kasa miejska w Trembowli 100 zł.; rzym. kat. pleban w Trembowli imx. Dr. Kucharski razem ze składką kościelną 10 zł.; rzym. kat. pleban w Janowie imx. Beski razem ze składką kościelną 5 zł.; gr. kat. pleban w Strussowie imx. Latorowski razem ze składką kościelną 6 zł. 77½ c.; Marek Friedmann rabin i właściciel dóbr 15 zł.; N. N. 1 zł.; N. N. 1 zł.; N. N. 5 zł.; Parnas właściciel dóbr 5 zł.; Derpowski c. k. notaryusz 1 zł.; oficyaliści państwa Strussowskiego 33 zł.; Faranowski, pisarz gminny 2 zł.; Karesch nauczyciel trywialny 30 c.; urzędnicy powiatowego, podatkowego i gminnego urzędu w Trembowli 17 zł. 80 c.; ze składki miejskiej w Trembowli 24 zł. 55 c.; gminy: Małów 83 c.; Podhajczyki 1 zł.; Humniska 1 zł. 50 c.; Plebanówka 1 zł. 50 c.; Bernadówka 1 zł.; oficyaliści państwa Janowskiego 10 zł.; gmina Semenów 2 zł. 21 c.; miasteczko Strussow 4 zł.; gminy: Warwaryńce 4 zł.; Nałuże 1 zł. 20 c.; Rozdwiany 2 zł.; Kobyłowłoki 2 zł.; Zazdrość 3 zł.; Ostrowczyk 1 zł. 50 c.; Zubów 2 zł. 2½ c.; Słobudka Strussowska 1 zł.; Krowinka 1 zł. 23 c.; Janów miasteczko 10 zł. 37½ c.; Załawie 1 zł.; Zieleńcze z Podgórzem 65 c.; gmina izraelicka w Strussowie 2 zł.; Dołhe 1 zł. 50 c. — razem 282 zł. 94½ c. w. a., które zostały już posłane przełożonemu obwodu tarnowskiego.

*(Z urzędowej części Gazety wiedeńskiej.)*

Ministeryum sprawiedliwości mianowało *Mikołaja Petuła* radcę sądu obwodowego w Złoczowie radcą sądu krajowego we Lwowie.

Ministeryum handlu i rolnictwa zatwierdziło powtórny wybór *Mayera Kallir* prezydentem, a *Henryka Platzera* wiceprezydentem izby handlowej i przemysłowej w Brodach.

## Telegramy.

**Raguza**, 20. marca. W walce z 17. b. m. odparto 800 insurgentów. Derwisz Basza dotarł aż do granicy czernogórskiej. Krynica albańska musiała się poddać. Czernogórcy robią wielkie przygotowania.

**Zara**, 20. marca. Turcy robili rekonesans ku Grabiu, poczem wrócili na swoje pozycye. Także powstańcy pod dowództwem Vukalovicha nie porzucili swojej pozycyi pod Settenicą i na wzgórzach ku Grabowu, ani też komunikacyi z Suttoryną, oczekując posiłków od Czernogórców.

**Turyn**, 20 marca. Pogłoska o mianowaniu pana Farini ministrem spraw zewnętrznych jest fałszywą.

**Paryż**, 21. marca. Ciało prawodawcze przyjęło cały adres 244 głosami przeciw 9.

**Berlin**, 21. marca. *Nat. Ztg.* donosi: Traktat handlowy z Francyą będzie tu jutro podpisany z tem zastrzeżeniem, że jeśliby się sprzeciwiały niektóre państwa związku celnego, wejdzie ten traktat od stycznia r. 1866 stanowczo w moc obowiązującą między Francyą i Prusami.

**Petersburg**, 20. marca. Dzisiejszy *Journal de St. Petersbourg* ogłasza odpowiedź Sewarda do pana Stöckla. Seward dziękuje Rosyi za jej rady i spodziewa się wypełnić je z przyzwoleniem ludu.

**Syra**, 17. marca. Wojska królewskie przywróciły porządek. Także tych powstańców, którzy udali się do Kydnos dla uwolnienia więźniów stanu, odparła król. fregata „Amalia" na wyspę, gdzie pokonani w potyczce musieli się poddać. Z Nauplii nadeszła do Aten deputacya błagać Króla o łaskę.

**Konstantynopol**, 15. marca, (na Tryest). Budżet państwa, który ma być wkrótce ogłoszony, podaje dochody na 15 a wydatki na 14 milionów. Dnia 19. ma tu nastąpić demonstracya antipapieska i subskrypcyjny obiad na cześć Garibaldego. Małe miasto Ternovo i 22 wsi w tej okolicy, razem 4000 familii przeszły do unii z Rzymem. *Journal de Constantinople* donosi, że ma być zwołanych do 30.000 ludzi dla uzupełnienia kadrów.

## Przegląd polityczny.

**Lwów**, 24. marca. Wiadomości z Wenecyi donoszą, że Najjaśniejszy Pan w dniu 17. b. m. odbywał w Vicenza przegląd korpusu wojsk, pod rozkazami J. C. Wysokości Arcyksięcia Albrechta stojący, tudzież brygady modeńskiej, którą J. K. Wysokość Książę Modeny, sam dowodził. Najjaśniejszy Pan po odbytym przeglądzie i zwiedzeniu zakładów wojskowych wieczorem znów do Wenecyi powrócił.

J. C. Wysokość Arcyksiężna Zofia, dostojna matka Najjaśniejszego Pana, udała się d. 22. b. m. z Wiednia do Miramar, zamku J. C. Wysokości Arcyksięcia Maxymiliana, zkąd na dłuższy pobyt do Wenecyi udać się zamyśla.

Izba panów na posiedzeniu z dnia 20. b. m. rozbierała projekt do prawa o zniesieniu lennictw; nie przyjąwszy zaś po dłuższych rozprawach wniosku wydziału ani co do zdania większości, ani co do zdania mniejszości, postanowiła wziąść pod obrady na następującem posiedzeniu uchwały w izbie deputowanych w tym przedmiocie zapadłe.

Izba deputowanych na posiedzeniu z dnia 20. b. m. przyjęła po trzeciem odczytaniu projekt do prawa, o reformie dotychczasowej ustawy przemysłowej. Następnie przystąpiła do obrad nad projektem do prawa o postępowaniu karnem, w sprawach drukowych, a powziąwszy do wiadomości oświadczenie zastępcy ministra sprawiedliwości, iż rząd zgadza się w zasadzie na wynagrodzenie szkody, w razie konfiskaty dzienników na drodze prawa nie usprawiedliwionej, przyjęła §§. 1.—6. projektu do prawa w mowie będącego, w redakcyi przez wydział swój ułożonej. Następnie prezes izby oświadczył, iż odtąd trzy posiedzenia co tydzień odbyte być mogą, praca bowiem wydziału finansowego tak dalece postąpiła, iż już pod obrady izby oddaną zostanie.

W dniu 19. b. m. umarł w Wiedniu jeden z najzasłużeńszych weteranów armii austryackiej, feldmarszałek hr. Walmoden-Ginbern, w 95. roku życia swego.

Według ostatnich wiadomości z Berlina zdawałoby się, że traktat handlowy między Prusami a Francyą, którego negocyacye prawie cały rok czasu zajęły, ostatecznie zawarty został, z tem wszelako zastrzeżeniem, iż na przypadek, gdyby państwa do związku celnego należące przystąpienia, do niego odmówiły, na ten czas traktat same tylko Prusy i Francyą obowiązywać będzie. Dzienniki pruskie ogłosiły rozkaz gabinetowy Króla Imci względem rozpisania nowych wyborów do izby deputowanych, w którym to rozkazie monarcha powtarza zapewnienie, iż zasad przy wstąpieniu na tron wyrzeczonych, wiernie trzymać się będzie.

Donieśliśmy już o przyjęciu przez ciało prawodawcze francuskie adresu przeważną większością głosów. W ostatniej chwili rozpraw, stronnicy systemu przemysłowo - protekcyjnego usiłowali wywołać zarzut przeciwko polityce cesarskiej, zbliżającej się zwolna do systemu wolnej zamiany przedmiotów przemysłu i handlu, której to polityki traktaty handlowe z Anglią, Belgią, a teraz podobno i z Prusami zawarte jawnym są wyrazem, a w których niektórzy przemysłowcy francuscy najbliższą przyczynę obecnej niedoli fabryk francuskich upatrują. Wszakże z łatwością przekonano ich, iż okoliczności od traktatów handlowych wcale nie zawisły, a mianowicie nieurodzaj przeszłoroczny, głównie zaś wojna amerykańska i niepewność stosunków politycznych europejskich, jedynie stagnacyę obecną przemysłu francuskiego sprowadziły; skutki zaś traktatów handlowych, przed niedawnym czasem zawartych, ocenione jeszcze być nie mogą.

Królowa angielska położyła kamień węgielny pod mauzoleum, w którem zwłoki księcia Alberta i jej własne po śmierci złożone być mają. — Z rozpraw parlamentowych zasługuje na uwagę wnio-

sek lorda Palmerstona, wskazujący potrzebę połączenia arsenałów angielskich drogami żelaznemi w interesie obrony kraju. Zresztą rozprawy obu izb toczyły się jedynie w przedmiotach wewnętrzno-krajowych.

Król Leopold belgijski zdaje się przewidywać bliski zgon swój, pragnie wszelako być jeszcze świadkiem małżeństwa księcia Flandryi z księżniczką Montpensier, w którym to celu książę Brabantu podróż do Hiszpanii przedsięwziął. Łatwo jednak domyślić się można, że nowe to spokrewnienie z rodziną orleańską bardziej jeszcze naprężу stosunki między Belgią a Cesarstwem francuskim, teraz już bardzo oziembłe.

Walka z powstańcami w słowiańskich prowincyach Turcyi na nowo się rozpoczęła, i zachodzi obawa, ażeby Czarnogóra i neutralna dotąd Serbia wmieszać się do niej nie chciały. Dziennik konstantynopolitański zapowiada pobór 30.000 rekrutów dla wzmocnienia osłabionych szeregów armii ottomańskiej.

I w Rosyi po kilkoletniej przerwie nowy podobno pobór do wojska w tym roku nastąpi. W Petersburgu wysadzoną została komisya do przejrzenia i zreformowania dotychczasowych przepisów rekrutacyjnych.

W Ameryce północnej prezydent unii Lincoln wystąpił z ważnym nader mesażem do obu izb kongresu w Washingtonie; proponuje on, ażeby przyjętą została zasada pieniężnego wynagrodzenia za emancypacyę murzynów, zwolna przeprowadzić się mającą. Jeżeli unia amerykańska pokona, jak się zdaje odrywające się państwa południowe, w których niewola murzynów dotąd istnieje, a jej utrzymanie główną było przyczyną rozerwania unii, to spodziewać się należy, iż ważna ta dla całej ludzkości sprawa na tej drodze ostatecznie załatwioną zostanie.

## Sprawy krajowe.

**Wiedeń,** 22. marca. (Pobyt Jego Mości Cesarza w Wenecyi.) Dnia 17. b. m. Jego ces. Mość odbył na Campo di Marte w Vicenzy przegląd licznego oddziału wojska zostającego pod wodzą Arcyksięcia Albrechta, jakoteż wojsk księcia Modeny; przyjmował władze kościelne, cywilne i wojskowe znajdował się na śniadaniu u Arcyksięcia Albrechta, zwiedził Monte Berico i kilka zakładów publicznych, a koło godziny 7. wieczorem puścił się z powrotem do Wenecyi.

(Losowanie obligacyi długu państwa.) Na mocy najwyższych patentów z 21. marca 1818 i 23. grudnia 1859 odbędzie się dnia 1. kwietnia b. r. o godzinie 10. przed południem w przeznaczonej na losowanie części gmachu bankowego przy ulicy Singera, 354 i 355 losowanie dawniejszego długu państwa, a następnie 15. losowanie numerów wygrywających obligacye długu państwa pożyczki loteryjnej z r. 1854.

(Posiedzenie izby deputowanych z dnia 20. marca.) Przewodniczącym prezes Dr. Hein. Na ławie ministeryalnej zajęli miejsca pp. Schmerling, Mecséry, Plener, Lasser, Wickenburg i naczelnik sekcyjny Rizy.

Projekt do prawa o rewizyi prawa przemysłowego przyjęty został ostatecznie po trzeciem odczytaniu.

Dep. Issetczeskul odczytuje sprawozdanie wydziału o postępowaniu karnem w sprawach drukowych.

Naczelnik sekcyjny Rizy oświadcza iż rząd zgadza się w zasadzie na §. 10. przez wydział proponowany, traktujący o wynagrodzenie w razie konfiskaty sądowej nie uzasadnionej.

Dep. Herbst upatruje w koncesyi tej rządu ułatwienie do porozumienia się, i objawia nadzieję, iż ogłoszenie prawa drukowego nie będzie ulegać nieprzezwyciężonym trudnościom.

Dep. Mühlfeld wnosi, ażeby posiedzenie na chwilę zawieszone zostało, gwoli temu ażeby wydział porozumieć się mógł co do propozycyi rządowej. Wniosek ten przyjęty i posiedzenie zawieszone zostało.

Po przerwie prawie całogodzinnej prezes otwiera rozprawy nad §§. 10. i 11. projektu rządowego. Po krótkich przemowach naczelnika sekcyjnego Rizy i dep. Herbsta, izba przyjęła paragrafy te z poprawami przez wydział wniesionemi; poczem rozprawy szczegółowe rozpoczęto i §§. 1, 2, 3 i 4. bez dyskusyi przyjęte zostały. Następnie prezes poddał §. 5. (§. 13. projektu rządowego) ustępami pod głosowanie. Pierwszy ustęp: „główna rozprawa tak przed sądami krajowemi jak i przed sądami powiatowemi odbywa się ustnie i publicznie" przyjęty został. Poprawka rządu: „tylko dorośli słuchacze męzcy przypuszczeni będą" został w mniejszości, przyjęto zaś poprawkę wydziału" tylko dorośli słuchacze przypuszczeni będą" równie jak ustęp: „zbrojnym przystęp do sali sądowej dozwolony być nie może."

Dep. Rechbauer wnosi, ażeby w drugim ustępie §. 13. projektu rządowego wyrazy „porządek publiczny" wyposzczone zostały. Wniosek ten przez dep. Zyblikiewicza poparty 83 głosami przeciwko 71 usunięty został.

Przystąpiono następnie do §. 6. i po odrzuceniu poprawki przez dep. Grünwalda proponowanej, paragraf ten przyjęty został w redakcyi przez wydział ułożonej; poczem dep. Stefens wniósł, ażeby posiedzenie odroczone zostało, który to wniosek przyjęty został.

Prezes zawiadamia izbę, iż prace wydziału finansowego tak dalece już postąpiły, iż dotąd trzy posiedzenia co tydzień mogą być odbyte. Proponuje zatem umieszczenie na porządku dziennym najprzód dalsze rozprawy nad przedmiotem dzisiaj przeznaczonym, a o ile jeszcze czasu wystarczy, wzięcie pod rozwagę relacyi wydziału finansowego o nadzwyczajnych operacyach finansowych przez ministeryum finansów od dnia 20. października 1860 r. przeprowadzonych.

Dep. Prażek zwraca uwagę, iż dotąd przedmioty do kompetencyi ściślejszej rady państwa należace, nigdy nie były pomieszane ze sprawami finansowemi, wniósł zatem ażeby izba głosowała nad zasadą czyli przedmioty pierwszej kategoryi z przedmiotami finansowemi pomięszane być mogą. Na wniesione przez prezesa zapytanie, czyli izba życzy sobie przystąpić do zasadniczej tej rozprawy, powstała tylko prawica, a zatem mniejszość; poczem prezes podał proponowaby przez siebie porządek dzienny pod głosowanie i takowy większością głosów przyjęty został.

*Sprawozdanie komisyi długu państwa z dnia 30. grudnia 1861 roku, do l 127 o stanie długu państwa w pierwszym półroczu 1861 r.*

Najjaśniejszy Panie!

Komisya długu państwa postępując w ślad oznaczeń najwyższego patentu z d. 23. grudnia 1859 r. sprawdziła dokładnie złożony jej przez c. k. dyrekcyę długu państwa, raportem z do. 24. września 1861 r. do l. 2827 wykaz długu państwa z końcem pierwszego półrocza 1861 r. porównawszy go z wykazami przez właściwe buchhalterye dostarczonemi, i zestawiła rezultat tej pracy z uwzględnieniem i wyszczególnieniem zaszłych zmian; postępując w ten sam sposób do długu lombardzko-weneckiego i co do długu ogólnego z indemnizacyj gruntowych powstałego.

Racz Wasza Cesarska Mość z dołączonego zestawienia najłaskawiej powziąść do wiadomości, iż dług państwa austryackiego składał się w końcu kwietnia 1861 r. z następujących pozycyj, w nominalnej wartości przyjętych, a mianowicie:

*I. Bez obowiązku zwrotu kapitału.*

*a)* dług dawniejszy:

z 75,443 054 zł. $19^{7}/_{8}$ c., czynią z procentu w wal. wied. opłacalnym, częścią bez procentu.

z 15,163 300 zł — c., z procentem w mon. konw. opłacalnym i i z wylosowaniem.

*b)* dług nowszy:

z 1,573.071.069 zł. $10^{3}/_{8}$ c. w mon. konw. i

z 80,943.254 zł. 34 c. w walucie austryackiej.

*II. Z obowiązkiem zwrotu kapitału w terminach oznaczonych.*

z 1,867.898 zł. 49 c. w walucie wiedeńskiej.

z 146,205.614 zł. 58 c. w mon. konw. i

z 100,087.606 zł. $74^{1}/_{10}$ c. w wal. austr., oraz

z 374,280.020 zł. 28 c. w wal. austr. długu niestałego *(schwebende Staatsschuld)*.

Dług ten państwa powyżej wyszczególniony, na kapitał 5 procentowy rewalwowany, wynosi w walucie austryackiej sumę ogólną 2,335.059.544 zł. 35 $^{3}/_{10}$ c., która po strąceniu wykazanego czystego majątku kasy depozytowej państwa zmniejsza się o

2,234.327 zł. 49 c. a zatem istotnie

2,332.825.216 zł. $86^{3}/_{10}$ c. wynosi.

Dług królestwa Lombardo-weneckiego wynosił z dniem 30. kwietnia 1861 r. w wartości nominalnej.

*I. Bez obowiązku zwrotu kapitału:*

28,022.078 zł. $25^{1}/_{8}$ c. w monecie konwencyjnej.

*II. Z obowiązkiem zwrotu kapitału w terminach oznaczonych.*

9,988.855 zł. 26 c. w mon. konw. i

30,000.000 zł. — c. w walucie austr., oraz

807.611 zł. $7^{1}/_{2}$ c. długu niestałego, i cały dług ten rewalwowany na kapitał 5 proc. wynosi w wal. aust. 70,634.274 zł. $85^{3}/_{10}$ c.

po strąceniu zaś czystego majątu funduszu austryackiego Lomb.-wenec., w ilości . . 4,182.782 zł. 95 c.

zostanie jako dług właściwy suma . . . . 66,451.491 zł. $90^{1}/_{2}$ c.

Obligacyj zaś indemnizacyjnych było po koniec kwietnia 1861 r. w obiegu suma w kapitale 494,813.450 zł. w monecie konwencyjnej, czyli 519,554.122 zł. 25 c. w wal. austr. wynosząca, w której to sumie objęte są obligacye indemnizacyjne w ilości 30,211.100 zł. $65^{3}/_{10}$ c. do pokrycia kapitałów indemnizacyi laudemialnej służace, od których procent skarb państwa teraz już opłaca, a które właściwym funduszem indemnizacyjnym zwrócone być mają i dla tego jako dług niestały w właściwej rubryce policzone zostały. (d n.)

## Hiszpania.

**Madryt,** 15. marca. (Stosunki z Włochami.) Dziennik ministeryalny potwierdza, że Hiszpania wierna swojej zasadzie neutralności względem Włoch, pomimo swego współczucia dla Papieża nie przedsięwzięłaby zbrojnej interwencyi, w razie gdyby Francya odwołała swoje wojska z Rzymu. Nie uzna zatem dokonanych wypadków, dopóki ich kongres europejski nie potwierdzi.

(Książę Brabancyi. — Uchwały w izbie deputowanych.) Z Madrytu pod d. 14. marca donoszą: Dziś zrana wylądował w Walencyi książę Brabancyi. Władze go przyjmowały. Izba deputowanych mianowała wydział, który ma zdać sprawę o wniosku do ustawy względem uregulowania długu z r. 1823.

## Anglia.

**Londyn,** 19. marca. (Doniesienia dworu.) Dnia 14go b. m. w południe Królowa w obecności dzieci swoich, które pod tę porę znajdują się w Anglii, w obecności pań i panów dworu położyła w ogrodzie Frogmore węgielny kamień pod Mauzoleum,

w którem mają być złożone zwłoki księcia Alberta, a poźniej jej własne. Na kamieniu jest napis następujący: Węgielny kamień tego budynku położyła Królowa Wiktorya ku pamięci swego wielkiego i dobrego małżonka dnia 15. marca 1862. — Błogosławieni, którzy zasypiają w Panu.

(Obrady w parlamencie.) Lord Palmerston wspominał w osobnym wydziale parlamentu, że wszystkie większe arsenały krajowe powinny być połączone kolejami żelaznemi. W widokach obrony kraju zalecał także potrzebę kolei żelaznej między Portsmouth, Bristol i innemi portami jakoteż pomiędzy miastami na południowem wybrzeżu. W izbie wyższej margrabia Normanby zażądał przedłożenia depesz odnoszących się do ucisku prasy we Włoszech i przedstawił smutny obraz teraźniejszego stanu rzeczy we Włoszech. Earl Russell przystał na przedłożenie depeszy. Wszczęła się długa rozprawa względem wypadków włoskich, w której brali udział lord Malmesbury i margrabia Clanricarde.

W izbie niższej Horsfall odwołał swój wniosek względem reformy prawa morskiego.

(Posiedzenie parlamentu z d. 17. marca.) W izbie niższej na zapytanie pana Griffith podsekretarz stanu Layard oświadcza, że mylnie przed kilką dniami doniesiono, jakoby porucznik Sumtera i były konzul w Kadyxie uwięzieni w Kadyxie znowu na wolność wypuszczeni zostali. Od gubernatora Gibraltaru dowiaduje się, że konzul Stanów zjednoczonych w Tangerze zagroził wypowiedzeniem wojny, jeżeli nie otrzyma eskorty dla przeprowadzenia więźniów na pokład fregaty „Ino". Władze marokańskie ustąpiły temu naleganiu; więźniów przeniesiono na pokład rzeczonej fregaty, a następnie okrętem handlowym amerykańskim do Nowego Jorku wyprawieni. Przekonany jest, że prezydent Stanów zjednoczonych każe ich wypuścić na wolność, gdy się dowie o całem zdarzeniu.

# Francya.

**Paryż**, 19. marca. (Posiedzenie w izbie deputowanych.) Na posiedzeniu izby deputowanych z d. 16. marca szósta i ostatnia poprawka (amendement) przez pięciu deputowanych republikańskiej opozycyi wniesiona, odrzuconą została. Sformułowaną i nabyta w tych słowach. „Paryż i Lyon oczekują zawsze rad mrnicypalnych z obiorów powstałych." Bronił jej Picard, mówili przeciwko niej minister Baroche i dep. Devinek. Potem nastąpiły rozprawy w kwestyi rozwiązania towarzystwa ś. Wincentego a Paulo. Margrabia Lamercier ganił rozwiązanie, wystawiając towarzystwo jako nieszkodliwe, niepolityczne i jedynie dziełom dobroczynności oddane. Minister Billault przeciwnie upatrywał w niem zaród wielkiego dla państwa niebezpieczeństwa, jako silne narzędzie w rękach duchowieństwa, któregoby też dla popierania własnych interesów przeciwko rządowi użyć mogło, jednem słowem widział w niem państwo w państwie. Rząd przeto zostanie na obecnem swem stanowisku w obec towarzystwa w mowie będącego. Izba uznała słuszność tego wyjaśnienia i przyjęła paragraf 10 adresu znaczną większością głosów. Do paragrafu 11. Brame i inni deputowani wnieśli poprawkę przeciwko wolności handlu, upatrując w traktatach handlowych z Anglią i Belgią zawartych, główną przyczynę nędzy robotników fabrycznych w Lille, Roubaix, Tooureving i innych miastach. Jutro minister Baroche odpowiadać ma na te zarzuty.

(Doniesienia dworu.) Antonio Flores nowy minister rezydent rzeczypospolitej Ecuador złożył Cesarzowi listy swe wierzytelne. Baron Trott szambelan i minister rezydent elektora heskiego w Paryżu przyjmowany był w przeszłą sobotę przez księżnę Matyldę.

(Doniesienia z Chin.) Według depeszy prywatnej dziennika *Patrie* z Shanghai z d. 28. stycznia, komendant eskadry francuskiej w wodach chińskich przeznaczył trzy statki wojenne, które udać się mają do Nangkinu, a z tamtąd na rzece Yanse-Kiang w górę aż do wodospadu pod Hang-Rang. Expedycya ta ma na celu pokazania bandery francuskiej w głębi Chin i zastraszenia powstańców.

(Rozgraniczenie marokańskie.) Kwestya regulacyi granic marokańskich przeszła według dziennika *Pays* w nową fazę. Kabyli naradzili między sobą, gwoli wynalezienia sposobu załatwienia tej kwestyi. Wysłali już z rezultatem swych narad poselstwo do Cesarza marokańskiego i sądzą, że tenże przystanie na ich propozycye. Spodziewają się, że i reprezentant Hiszpanii zgodzi się na nie.

(Biskupstwo w Martynice.) Względem inwestytury biskupa z Martyniki przesłano nowe instrukcye p. de Lavalette, z poleceniem, azeby sprawę tę na nowo popierał. Dwór rzymski wszelako powtórnie odmówić miał inwestytury. Ojciec św. kazał przez telegram podziękować p. Kellerowi za mowę jego w ciele prawodawczym.

(Wiadomości bieżące.) Książę Napoleon dn. 19. marca udać się ma do Londynu. Pierwej ma jeszcze mieć mowę w senacie w kwestyi włoskiej. — Zapewniają, że rząd zgodził się na przywrócenie towarzystwa św. Wincentego pod warunkiem, azeby członkowie rady zawiadowczej przedłożeni mu zostali do zatwierdzenia. — W porcie tulońskim wielkie panuje ożywienie. Flota śródziemnego morza odebrała rozkaz do udania się na pełne morze, nie wiadomo jednak, dokąd udać się ma. Trybunał cywilny paryski sądził temi dniami szczególniejszą sprawę. Garibaldi w czasie wyprawy swej neapolitańskiej zamówił w Paryżu 30.000 pochew baguetowych. Wypadki szły sporszym krokiem niżeli sam sądził, i pochwy dopiero w ten czas dostawiono, jak Garibaldi już na Caprerze się znajdował. Odmówił więc zapłaty i rząd turyński także uiścić jej nie chciał. Liweranci udali się do drogi sądowej i trybunał cywilny skazał rząd Wiktora Emanuela na zapłacenie przypadającej należytości.

# Belgia.

**Bruxela**, 17. marca. (Stan zdrowia Króla. — Doniesienia dworu.) Król widocznie upada na siłach. Sam on jak wiadomo nalegał, aby książę Brabancyi udał się do Madrytu, i przywiódł do skutku małżeństwo hrabiego Flandryi z córką księcia Montpensier. Pragnie on doczekać tego małżeństwa. Stosunki Belgii z Francyą nie polepszą się wcale tym związkiem, w Paryżu bowiem niechętnem okiem poglądają na niego.

# Włochy.

(Posiedzenie w izbie deputowanych.) Na posiedzeniu izby deputowanych turyńskiej z dn. 16. marca, na które dep. Gallenga interpelacye swe zapowiedział, zebrali się liczni słuchacze. Wszystkie trybuny były przepełnione. Gallenga oświadczył, że ministeryum w obecnym składzie zajmuje dwuznaczne stanowisko, musi się zatem skompletować lub odstąpić. Był on obecny na posiedzeniach komitetu przezorności w Genui, lecz nie słyszał tam ani jednego słowa, któreby rząd niepokoić mogło. Co do programu Cesarza Napoleona wyraził się w ten sposób: Co to za program? my wiemy a może i Cesarz Napoleon sam tego nie wie. D'Ondes żądał, azeby izba oświadczyła, czyli interpelacya miejsce mieć ma, gdyż ministeryum nie popełniło jeszcze żadnego czynu, według którego izba sądzićby go mogła. Bouncompagni popiera to zdanie. Ratazzi w kilku słowach odpowiedział na interpelacyę: skompletowanie ministeryum na wielkie napotyka trudności, nie zna nikogo, komuby ministerya wakujące powierzyć mógł. Wkrótce uzupełni uzbrojenie kraju i przyprowadzi do skutku prawo przez parlament uchwalone. Ale żaden komitet nie ma prawa do uzbrajania się lub do wspierania rządu przy uzbrojeniu narodu. Co do prawa stowarzyszeń, nic jeszcze w tym względzie powiedzieć nie może, bo kwestyą właśnie teraz się zajmuje. Również i co do zgłoszenia się Garibaldego o przywrócenie Mazziniego żadnej nie może udzielić wiadomości z tego powodu, iż Garibaldi wcale się w tym względzie nie zgłosił. Zaproponowano głosowanie imienne co do przejścia do porządku dziennego z tym dodatkiem, iż przyjęcie porządku dziennego ministeryum uważać może jako poparcie gabinetu przez izbę. Potem posiedzenie na kilka minut przerwane zostało. Za przywróceniem porządku, oświadczył Ratazzi powtórnie, iż głosowanie izby będzie dla niego wyrazem ufności lub nieufności. Przystąpiono potem do głosowania i przejście do porządku dziennego przyjęte zostało 210 głosami przeciwko 80. Trzech tylko deputowanych wstrzymało się od głosowania.

# Niemce.

**Berlin**, 20. marca. (Rozporządzenie królewskie.) *Staatsanzeiger* ogłasza następujące rozporządzenie królewskie do ministerstwa: „Polecam ministerstwu poczynić natychmiast potrzebne rozporządzenia do wyborów sejmowych. Przytem będzie obowiązkiem moich władz zarówno przestrzegać sumiennie przepisy prawne, jak i wyborcom przedstawiać wyraźnie zasady mego rządu i niweczyć wpływy podejrzenia, które mogłyby obałamucać opinię publiczną, jak się to okazało przy ostatnich wyborach. Trzymam się niezmiennie zasad, wyrażonych w listopadzie 1858 ministerstwu a potem objawionych powtórnie sejmowi. Będą one, należycie pojęte, i nadal prawidłem postępowania mojego rządu. Ale przywiązane do tego mylne wykłady sprowadziły zawikłania, których szczęśliwe załatwienie będzie głównem zadaniem teraźniejszego rządu. W dalszym rozwoju istniejącej konstytucyi mają prawodawstwo i administracya trzymać się liberalnych zasad. Ale tylko wtedy można myśleć o zbawiennym postępie, jeźli po dokładnem, spokojnem rozwiązaniu dzisiejszych stosunków potrafimy zaspokoić rzeczywiste potrzeby i korzystać z żywotnych podstaw istniejących instytucyi. Wtedy to będzie prawodawstwo miało charakter prawdziwie konserwacyjny, gdy przeciwnie pospiech i nierozwaga wiodą tylko do zniszczenia.

Jestto moim obowiązkiem i stanowczą wolą, zapewnić całe znaczenie zaprzysiężonej przezemnie konstytucyi i prawom reprezentacyi krajowej, ale w równej mierze także przestrzegać i utrzymać w nienaruszonej mocy prawa korony, które Prusom do wypełnienia ich misyi są koniecznie potrzebne, a których osłabienie zgubiłoby ojczyznę. To przekonanie tkwi także w sercu moich poddanych, i idzie tylko o to, by przedstawić im jasno i wyraźnie prawdziwą mają troskliwość o ich dobro. Co do mojej zagranicznej, osobliwie niemieckiej polityki, zachowuję niezmiennie dotychczasowe stanowisko. Ministeryum ma czuwać nad tem, azeby te zasady znalazły wyraz przy bliskich wyborach. Wtedy mogę oczekiwać z ufnością, że wszyscy wyborcy, wiernie przywiązani do mnie i do mego domu, będą wspierać mój rząd wspólnemi siłami. Polecam przeto ministerstwu, wydać w tym względzie stosowne instrukcye władzom i wszystkim moim urzędnikom przypomnąć ich obowiązek. (Podpisano) *Wilhelm.*"

(Przeciwnicy konwencyi wojskowej.) W Arolsen przeciwnicy (Wirths, Koch, Schäffer) konwencyi wojskowej między Prusami a Waldeckiem przyjętej na poufnem posiedzeniu sejmu kra-

jowego dnia 11go b. m. podali do protokołu następujące oświadczenie:

Zważywszy, że konwencya wojskowa nie zamierza do ustalenia jedności Niemiec; że może, ale najwięcej, ma wzmocnić potęgę Prus; że rząd pruski nie przedsiębierze żadnych kroków dla ustalenia jedności Niemiec; że ta konwencya w pewnych wypadkach nawet ze względu na osiągnienie jedności Niemiec zgubną być może, i nareszcie zważywszy, że konwencya wojskowa chociaż mogłaby zapewnić krajowi pewne korzyści pieniężne, ale w razie zniesienia narazi go na znaczne straty, oświadczają podpisani, że nie mogą za jej przyjęciem głosować.

## Rosya i Królestwo Polskie.

**Warszawa.** (Doniesienia z Warszawy.) W Królestwie Polskiem, pisze *Gaz. wied.*, rada administracyjna rozszerzyła prawo reprezentacyi przez wybory na wiele miast średnich. Zdaje się, że rady miejskie i obwodowe przyczynią się wiele do uspokojenia umysłów. Ostatnich dni znowu wypuszczono w Warszawie wiele osób na wolność. Jednakowoż prasa tajna ma być ciągle czynną i podniecać wzburzenie.

**Petersburg**, 13. marca. (Komisya reformy w rekrutowaniu.) *Inwalid* artykułem urzędowym zapowiada rekrutacyę. Na rozkaz Cesarza utworzono komisyę, która w widokach reformy ma przejrzeć ustawę rekrutacyjną. Sekretarz stanu radca tajny Bachtin jest prezesem tej komisyi; członkowie zaś są delegowani z ministeryów wojny, spraw wewnętrznych, finansów, apanażów i dóbr rządowych, z drugiego oddziału kancelaryi cesarskiej, a nareszcie mianowany przez Cesarza senator radca tajny Rjepiński.

## Turcya.

**Konstantynopol**, 16. marca. (Wiadomości bieżące.) Deputowani bulgarscy, którzy udali się do Odessy po paszporta do Turcyi, otrzymali, według dzienników francuskich, zagrożenie od gubernatora, że w kajdanach do Krymu odstawieni będą.

## Ostatnie wiadomości.

**Turyn**, 21. marca. Dzisiejsza „Opinione" donosi, że kapitan Richard z 18 żołnierzami 8. pułku liniowego został od bandy Crocca pod Bovino zabity. Ministeryum spraw zagranicznych ofiarowano margrabi Torrearsa, który je ani nie przyjął, ani nie odmówił. Wrazie przyjęcia Cordowa ma oddać departament sprawiedliwości Confortemu.

## Wiadomości handlowe.

**Andrychów**, 16. marca. Od 1go do 15go b. m. sprzedawano na naszych targach w przecięciu mec pszenicy po 5zł. 50c.; żyta 4zł.; jęczmienia 3zł.; owsa 1zł. 40c.; ziemniaków 1zł. 40c. Cetnar siana po 1zł. Za sąg drzewa twardego płacono 5zł. 40c., miękkiego 4zł. 40c. Funt mięsa wołowego kosztował 16c. i mas okowity 1zł. w. a. Hreczki, kukurudzy, wełny i nasienia konicza nie było w handlu.

### Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22. marca.

Hotel rosyjski: PP. Ks. Czetwertyński Wład., z Rosyi. — Jounga Wład., z Trzciniec. — Malczewski Miecz., z Gniłowód.

Hotel europejski: Roller Sew., z Iwanczan. — Rylski Hen., z Ostrowa. — Wiśniewski Jan, z Ciemierzyniec.

Hotel angielski: Słonecki Zeno, z Krechowiec.

Zajazd Kuhna: Bogusz Adam, z Drohowyża. — Śliwiński Wład., z Bereznik. — Krasucki Alex., z Jastrzembicy.

Dnia 23. marca.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Rumerskirch Karol, z Janiny.

Hotel europejski: Lisowski Rudolf, z Lenowiec. — Dunajewski Edw., z Krulicza. — Rylski Eust., z Dłużniowa.

Hotel Langa: Pospissil Zygm., c. k. przełożony powiatowy, z Przeworska.

Hotel angielski: Trotter Hil., z Łony. — Czarneczyński Alex., z Pełotury.

Pod koleja żelazną: Twardowski Wład., ze Skały.

### Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 22. marca.

PP. Pohorecki Alexander, do Horpina. — Obertyński Stan., do Tuszkowa. — Ahgarowicz Józef, dr. med., do Lutowisk. — Torosiewicz Michał, do Pełtwi. — Sarnecki Nap., na Podole rosyj. — Białobrzyski Stan., do Dziedziłowa. — Rubczyński Alf., do Stanina.

Dnia 23. marca.

PP. Matkowski Karol, do Naborzec. — Strzelecki Krzysz., do Złoczowa. — Jounga Wład., do Trzecieniec. — Ks. Czetwertyński Włod., do Wiednia. — Hr. Jabłonowski Stan., do Artasowa. — Hordyński Stan., do Sadowej Wiszni. — Hr. Wiesiołowski Franc., do Żółkowiec. — Górski Winc., do Lipicy górnej.

### T E A T R.

*Dziś* na scenie polskiej: **„Popis malarza"**, komedya w dwóch aktach z niemieckiego, i **„Rataplan, mały dobosz"**, komedya w 1 akcie ze spiewami z francuskiego.

### Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

*Dnia 21. marca 1862.*

| Pora | Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum. | Stopień ciepła według Reaum. | Stan powietrza wilgotnego | Kierunek i siła wiatru | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|
| 7. god. zrana | 322.36 | + 3.2 | 87 6 | zachodni sł. | deszcz |
| 2. god. po poł. | 321.75 | + 6.2 | 79 5 | południowy „ | pochmurno |
| 10. god. wiecz. | 321 90 | + 4.8 | 84 6 | „ „ | „ |

Ilość deszczu 0."' 30.

### Kurs lwowski.

| Dnia 22 marca | | gotówka zł. | gotówka c. | towarem zł. | towarem c. |
|---|---|---|---|---|---|
| Dukat holenderski | wal. austr. | 6 | 39 | 6 | 45 |
| Dukat cesarski | „ „ | 6 | 40 | 6 | 46 |
| Półimperyał zł. rosyjski | „ „ | 11 | 9 | 11 | 21 |
| Rubel srebrny rosyjski | „ „ | 2 | 12 | 2 | 14 |
| Talar pruski | „ „ | 2 | 2 | 2 | 4 |
| Polski kurant i pięciozłotówka | „ „ | — | — | — | — |
| Galicyj. listy zastawne w. a. za 100 zł. | bez kuponów | 79 | 24 | 79 | 85 |
| „ „ „ m. k. za 100 zł. | bez kuponów | 83 | 23 | 83 | 85 |
| Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika | bez kuponów | 196 | 17 | 197 | 33 |
| Galicyjskie obligacye indemnizacyjne | bez kuponów | 69 | 32 | 69 | 88 |
| 5% Pożyczka narodowa | bez kuponów | 83 | 42 | 84 | 8 |

### Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 22. marca.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 złr. 84 05. Metaliki po 5% za 100 zł. 70 15; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye Banku narodowego sztuka 827.—; Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 202 60; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—.

**Listy zastawne.** Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

**Wexlowy.** Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —.—. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 136 60. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

**Kurs złota.** Dukaty ces. menniczne 6.47, dukaty ces. pełnej wagi —.—. korony —.—, półkorony —.—. Srebro 135.50.

# KRONIKA.

**Zastosowanie prądu elektrycznego do przenoszenia dźwięków.** (Z „Gazety warszawskiej")

(Ciąg dalszy.)

W taki sam sposób każdy inny ton wyższy lub niższy, to jest mniejszej lub większej szybkości drgania, powtórzy się w swojej własnej wysokości, przynajmniej w pewnych dość obszernych granicach, określonych zdolnością drgania użytej błonki, w miarę jej wyprężenia, sprężystości i czystości. Przy próbach wykonywanych w Frankfurcie, wszystkie tony trzech środkowych oktaw zwyczajnego fortepianu, dawały się najdokładniej rozeznać, niższe od nich bardzo słabo, wyższe zaś tylko co do rytmu, ale nie co do wysokości mogły być rozeznane, to jest jakby wszystkie były jednej wysokości. Że ton brzmiący na stacyi odbierającej będzie daleko słabszy niż pierwotny na stacyi wysyłającej, to można było przewidzieć, zważywszy, jak mała część fal brzmienia dotyka owej małej błonki sztucznego ucha, a zatem wywołuje drżenie, i jak słabem jest (długo nawet niepostrzeżone) wstrząśnienie powietrza sprawione przez sztabkę żelazną przy zmianie na magnes i odwrotnie. Mimo to p. Reis dowodnie wykazał, że można wszelką upodobaną melodyę, nawet dla pewnej liczby słuchaczy wyraźnie oddać, i było to prawdziwe czarowne wrażenie, słyszeć jak prosty drut leżący na skrzypcach (które tu stanowiły podstawę oddźwiękową (Rezonanz-boden), wydaje tony, które w miejscu o całą długość ulicy odległem, gdzie znajdowało się ustawione sztuczne ucho, były głosem ludzkim śpiewane lub wygrywane na harmonice ustnej lub mieszkowej. Znane powszechnie melodye poznawane były przez słuchaczy zaraz po pierwszych taktach, a biegły artysta muzyczny spisujący usłyszane melodye, dokładnie napisał nawet umyślnie zaimprowizowaną w końcu kadencyę, przez spiewaka podającego na stacyi A upodobane melodye.

Jakie to interesujące czary a la Hume można nie znającym rzeczy przedstawić za pomocą takich skrzypiec na ścianie wiszących, które wśród cichej nocy nagle zaczną spiewać lub mówić! Bo i mowa ludzka na przykład przy deklamowaniu wierszy wyraźnie daje się ocenić, przynajmniej co do charakteru pojedynczych wyrazów lub frazesów, na przykład zapytań, wykrzykników, odcieni zadziwienia, czułości itp.

Pierwotne doświadczenia robione były w mniejszej odległości, bo w przedziale kilku zaledwie pokojów, i dlatego zjawiły się powątpiewające przypuszczenia, że albo na stacyi odbierającej dają się słyszyć same oryginalne brzmienia, (co przy ostatnich doświadczeniach odbywanych w odstępie dwóch krańców dość długiej ulicy już się nie dało przypuścić), albo że cienki drut łączący dwie stacye jest pośrednikiem słów, co bardziej zbliżało się do prawdopodobieństwa, bo wiemy, jak niezmiernie dobremi przewodnikami głosu są ciała twarde, stałe i sprężyste, nakoniec, że prąd galwaniczny przeprowadza te dźwięki, nie zaś że takowe tworzą się nowo na stacyi B. (D. n.)

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

*Z c. k. galic. drukarni rządowej.*